

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060302

DOM
2020-03-24
Stockholm

Mål nr
M 10415-18

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2018-10-23 i mål nr M 4858-18, se bilaga A

PARTER

Klagande MC

Motpart

Byggnadsnämnden i Österåkers kommun
184 86 Åkersberga

SAKEN

Strandskyddsdispens för bastubåt på fastigheten XXX i Österåkers kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1534300

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

MC har yrkat att mark- och miljööverdomstolen ska upphäva Byggnadsnämnden i Österåkers kommuns beslut och förklara att det inte är förbjudet enligt bestämmelserna om strandskydd att ha bastubåten förtöjd vid strandkanten. Han har i andra hand yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska bevilja honom strandskyddsdispens för att ha bastubåten på platsen.

Byggnadsnämnden i Österåkers kommun har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

MC har sammanfattningsvis anfört följande: Målet gäller en sjöduglig bastubåt som endast till utseendet skiljer sig från en traditionell fritidsbåt. Bastubåten är obeboelig. Den används för båturer i genomsnitt en gång i månaden under båtsäsongen. Annars är den, även vintertid, förtöjd vid strandkanten. Båten är inte så stadigvarande förtöjd att den kräver dispens från reglerna om strandskydd. Avståndet mellan den plats där bastubåten är förtöjd och fastighetens huvudbyggnad är 20 meter. Det är fri sikt mellan byggnaden och båten. Platsen där båten är förtöjd är redan ianspråktagen. Det är inte proportionerligt att neka honom att ha bastubåten förtöjd på platsen. Förtöjningen har obefintlig inverkan på allmänhetens tillgång till strandnära naturområden. Det är dyrt att ta upp bastubåten och det skulle vara riskabelt för honom.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen har hållit sammanträde och syn i målet.

Är bastubåten förbjuden enligt strandskyddsbestämmelserna?

MC har i första hand gjort gällande att strandskyddsbestämmelserna inte innebär ett förbud mot att ha bastubåten förtöjd på platsen och att åtgärden därmed inte kräver strandskyddsdispens.

Där strandskydd gäller är det enligt 7 kap. 15 § miljöbalken bland annat förbjudet att uppföra nya byggnader (punkten 1) eller att utföra andra anläggningar eller anordningar om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt (punkten 2). Lagtexten innehåller inte någon definition av vad som i bestämmelsen avses med en byggnad. I förarbetena till bestämmelsen anges dock att även flyttbara konstruktioner i vissa fall kan anses som byggnader. Som exempel på det nämns stadigvarande förankrade husbåtar och husvagnar som står uppställda under betydligt längre tid än en normal semesterperiod (prop. 1997/98:45, Del 2, s. 85 f.).

Mark- och miljööverdomstolen kunde vid synen konstatera att bastubåten består av en konstruktion med fyra väggar och tak som uppförts på en flotte försedd med utombordsmotor. Av MC egna uppgifter framgår att bastubåten ligger förtöjd vid strandlinjen året runt och endast används för dagsturer någon gång per månad under båtsäsongen. Mark- och miljööverdomstolen anser att konstruktionen är att betrakta som en byggnad och att den är så stadigvarande förtöjd att den träffas av förbudet mot nya byggnader i 7 kap. 15 § 1 miljöbalken. Det krävs därmed dispens från strandskyddsbestämmelserna för att ha bastubåten förtöjd på platsen.

Mot bakgrund av Mark- och miljööverdomstolens ställningstagande nedan i frågan om området är allemansrättsligt tillgängligt, kan tilläggas att bastubåten, även om den inte skulle anses vara en byggnad, utgör en anläggning som enligt Mark- och miljööverdomstolens uppfattning hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt. Bastubåten är därmed förbjuden och dispenspliktig även med tillämpning av 7 kap. 15 § 2 miljöbalken.

Finns särskilda skäl för dispens?

MC har som särskilt skäl för dispens åberopat att det område som dispensen avser redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften, 7 kap. 18 c § 1 miljöbalken.

Huvudbyggnaden på fastigheten ligger nära strandlinjen. Av den situationsplan som MC bifogat dispensansökan framgår att huvudbyggnaden ligger cirka

10 meter öster om strandlinjen och cirka 20 meter nordost om den plats där bastubåten är förtöjd. Söder om huvudbyggnaden finns en komplementbyggnad. Mark- och miljööverdomstolen konstaterade vid synen att området från byggnaderna fram till vattenlinjen där bastubåten är förtöjd får anses omfattas av byggnadernas hemfridszon och att det därmed saknar betydelse för strandskyddets syften. Av Mark- och miljööverdomstolens praxis följer att hemfridszonen normalt inte kan anses sträcka sig ut i vattenområdet (MÖD 2011:42). Mark- och miljööverdomstolen, som vid synen iakttog att topografin invid förtöjningsplatsen gör att vattenområdet delvis är skymt från den övriga marken, anser inte att det finns skäl att frånga denna praxis. Vattenområdet där bastubåten är förtöjd kan därmed inte anses sakna betydelse för strandskyddets syften. Det saknas därmed förutsättningar att ge strandskyddsdispens med stöd av 7 kap. 18 c § 1 miljöbalken.

Intresseavvägning

Den avvägning som domstolen enligt 7 kap. 25 § miljöbalken ska göra mellan enskilda och allmänna intressen leder inte till någon annan slutsats. Mark- och miljööverdomstolen har vid denna bedömning beaktat MC enskilda intresse av att få behålla bastubåten på platsen. Vid en avvägning mellan detta enskilda intresse och det allmänna intresset av att upprätthålla strandskyddet anser Mark- och miljööverdomstolen att det allmänna intresset väger tyngre. Det kan därmed inte anses oproportionerligt att neka strandskyddsdispens i detta fall.

Sammanfattningsvis ska överklagandet avslås.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lag (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs, Birgitta Bylund Uddenfeldt, referent, och Marianne Wikman Ahlberg samt tekniska rådet Börje Nordström. Föredragande har varit Miranda Lymeus.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2018-10-23
meddelad i
Nacka

Mål nr M 4858-18

PARTER

Klagande MC

Motpart

Byggnadsnämnden i Österåkers kommun
184 86 Åkersberga

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länstyrelsen i Stockholms läns beslut den 17 juli 2018 i ärende nr 505-45694-2016, se bilaga 1

SAKEN

Strandskyddsdispens för bastuflotte på fastigheten XXX i Österåkers kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 558643

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka strand	Sicklastråket 1	08-561 656 30 E-post: mmd.nacka.avdelning3@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se		måndag – fredag 08:00–16:30

BAKGRUND

Byggnadsnämnden i Österåkers kommun (nämnden) avslog i beslut den 25 oktober 2016 en ansökan från MC om strandskyddsdispens för anläggande av bastuflotte på fastigheten XXX. MC överklagade nämndens beslut till Länsstyrelsen i Stockholms län, som avslog överklagandet i beslut den 17 juli 2018.

MC har överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

MC har i första hand yrkat att domstolen ska avslå ansökan om strandskyddsdispens med förklaringen att den sökta åtgärden inte är förbjuden enligt strandskyddslagstiftningen. I andra hand har han yrkat att dispens ska ges. MC har sammanfattningsvis anfört följande till stöd för sin talan.

Bastubåten är en fritidsbåt och normalt sett är inte förtöjning av fritidsbåt en förbjuden åtgärd enligt strandskyddslagstiftningen. I detta fall bör förtöjningen inte anses tillräckligt stadigvarande för att likställas med uppförande av ny byggnad. Platsen för förtöjningen bör anses ianspråktagen. Ett förbud mot åtgärden är inte förenligt med proportionalitetsprincipen. Att bastubåten är en s.k. vinterliggare innebär inte att den ska ses som en byggnad. Bastubåten är uppenbart obedd vintertid. Under båtsäsongen (sen vår till tidig höst) används bastubåten för kortare dagsturer på en liten sjö. Bastubåten saknar egen hemfridszon eller så har denna endast utökats obetydligt. Förtöjningen av bastubåten har ingen negativ effekt avseende bevarandet av goda livsvillkor för djur- och växtlivet, varken på land eller i vatten. Det allmänna intresset av strandskyddet är i detta fall försvagat bl.a. av att hemfridszonen sträcker sig ända till vattnet, att förtöjningen inte hindrar eller avhåller allmänheten från att passera platsen på vattnet, att sjön är mycket liten och att strandlinjen redan är exploaterad.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har i beslut den 29 augusti 2018 avslagit ett yrkande om syn på stället.

Mark- och miljödomstolen fann i en dom den 11 april 2018 (mål nr M 6840-17) att det krävdes strandskyddsdispens för en förtöjd bastubåt som regelmässigt användes för turer i närområdet. Domstolen fann också att det inte fanns särskilda skäl för dispens. Efter överklagande av domen beslutade Mark- och miljööverdomstolen den 18 juni 2018 (mål nr M 4378-18) att inte ge prövningstillstånd.

Förhållandena i detta mål skiljer sig inte på något avgörande sätt från de i det ovan redovisade. Mark- och miljödomstolen finner inte anledning att göra någon annan bedömning än vad som gjordes i den domen, varken i frågan om det krävs strandskyddsdispens eller i frågan om det finns särskilda skäl att ge sådan dispens. Domstolen delar alltså den bedömning som länsstyrelsen gjort av dessa frågor i det överklagade beslutet. Vad MC anfört i sitt överklagande föranleder inte annat. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 13 november 2018. Prövningstillstånd krävs.

Magnus Hjort

Annika Billstein Andersson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Magnus Hjort och tekniska rådet Annika Billstein Andersson. Föredragande har varit tingsnotarien Anna Lundgren.